

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Avstro-ogrška vlada vabi vojujoče države k razgovoru. (Prireditev neobveznih razgovorov o mirovnih možnostih v kakem nevtralnem kraju.)

Dunaj, 14. septembra.

Uradno se poroča:

Objektivno in vestno premotrenje razmer vseh vojujočih držav ne pripušča nobenega dvoma, da si želijo vsi narodi skorajšen konec krvave vojne. Kljub tej naravnini in umljivji želji po miru se dosedaj ni posrečilo, da se ustvarijo oni predpogoji, ki bi utegnili uresničiti mirovna prizadevanja in premostiti prepad, ki še vedno loči vojujoče sile. Zato je treba pretehati vse sredstva in pota, ki naj nudijo odgovornim faktorjem vseh dežel priliko, da prouče sedanje množnosti za sporazumljenje.

Uradni komunik spominja dalje na decembrsko mirovno ponudbo iz leta 1916, in pravi, da je imela uspeh v toliko, da od tedaj mirovno gibanje nikdar ni popolnoma prenehalo, le da pri merodajnih faktorjih to mirovno stremljenje ni našlo odmeva. C. in kr. vlada uvideva, da vsega gorja in uničajočih posledic strašne vojne ni mogoče popraviti naenkrat, vendar smatra za svojo dolžnost, da pripravi pot mirovnim pogajanjem, ki utegnejo rešiti, kar se da še rešiti. In ako se še danes najdejo faktorji, ki bi skušali končati vojno le na podlagi zmagovalnega miru, potem ni dvoma, da je dosegljiv ta cilj — ako je sploh dosegljiv — le z nadaljnjo krvavo in dolgorajno vojno. Posledice, ki bi vsled takih politike nastale za vse države in narode Evrope, bi tudi poznejši zmagoviti mir ne mogel poravnati. Le mir, ki bi mogel izravnati nasprotuoča stremljenja sovražnikov na pravičen način, bi bil zaželen vsem narodom. Zato je sklenila avstro-ogrška vlada, da predlaga vsem vojujočim priateljem in sovražnikom da v svobodni izmeni nazorov presodijo, so-li dani oni predpogoji, ki bi pripravili pot mirovnim pogajanjem. C. in kr. vlada je izdala v to svrhu naslednjo

noto:

Mirovna ponudba, ki so jo naslovile vlade četverozvezze dne 12. decembra 1916 na svoje sovražnike — in te spravljive misli niso nikdar opustile — pomenja kljub odklonitvi važno dobo v zgodovini te vojne. Od tega časa dalje tvori mirovno vprašanje središče vse evropske, da svetovne diskusije, ki zavzema vedno večji obseg.

LISTEK.

Rdeči sarafan.

Poljski spisal Mihail Czajkowski.

(Dalje.)

Zaman sem iskal ugodne prilike, da bi govoril z očetom, bolje rečeno, se nisem upal, dasi je bila moja ljubezen do Pavline vedno večja in večja.

S skrivnim strahom sem se moral odločiti za pogovor z očetom.

Dolgočasno se je pomikal dan poroke sestre z baronom v večnosti.

Včasi sem si mislil, enkrat bom tudi jaz s Pavlino tako zvezan. Med tem sem večkrat prehodil svojo sobo in v glas izgovoril njeni ime.

Ko je to star Gregor v predobi slišal, je vstopil. Popraskal se je za ušesi, položil levico na stran, stopil z desno nogo naprej in začel tiho:

»Da, pač! Ta uboga gospodična Pavlina in ta uboga gospa!«

»Kako več ti to?« sem vzklikanil v strahu. »Kaj se je zgodilo s Pavlino?«

»Ah, milostljivi gospod, vi ste vsega krivi!«

»Česa? Govori vendar razloge!«

»Da, pomislite, milostljivi gospod, ljudje pravijo, da jo vi hočete imeti samo za ljubico, ne pa poročiti jo!«

»Kako to? Kaj naj to pomeni?«

»Da vi ne mislite na to, da bi jo kdaj vzeli za ženo, milostljivi gospod!«

»Kdo so ti ljudje?« sem kričal in se penil od jeze.

»Imenuj jih! in takoj zadavim vse te obrekovalce!«

»Potem bi jih morali dosti pomoriti, kajti to trdi, skoro vsak!«

»In ti, Gregor, ali ti molčis k temu?«

»Ne, milostljivi gospod! Jaz pravim, da ste vi častivreden mož in gospodična Pavlina tako brumna in dobra, kot je bila rajnka blaga gospa. Ljudje pa nočejo verjeti, da bi bil bogat gospod kdaj dober mož in da bi uboga deklica mogla dati kaj na njegovo čast!«

»Gregor, jaz se hočem in se tudi bom poročil z njo!«

»To stoji! Samo ne vem, ako bo dovolil gospod papa.«

Celo noč sem bil oblečen in sem si ubjal glavo, kako naj bi najprepričevalnejše govoril z očetom.

Kakor hitro sem zvedel, da je vstal, sem šel v njegovo sobo.

Ko me je videl tako bledega s solzami v očeh in še popolnoma napravljenega, mi je dejal: »Tomaž, kaj ti je?«

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Franciškanska ulica štev. 6, I nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42—, za pol leta K 21—, za četr leta K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojen prostor K 1—; razglas in poslane vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Podlaga miru.

Mnogo izrecne kot na polju konkretnih vojnih ciljev se je udejstvovalo približanje nazorov z ozirom na one smeri, na podlagi katerih naj se sklene mir in zgradi bodoči evropski in svetovni red. Predsednik Wilson je tozadovno v svojih govorih dne 12. februarja in 4. julija t. l. formuliral načela, ki pri alijancih niso naletela na upor in ki tudi na strani četverozvezze ne bi smela nalejeti, seveda pod pogojem, da so splošno združljiva z življenjskimi interesmi dotičnih držav. Na vsak način je treba pomisliti, da soglasje v splošnih načelih še ne zadostuje, temveč je treba gledati na to, da se zedinimo o njih razlagi in o njih uporabi za posamezna konkretna vojna in mirovna vprašanja.

Za trenega opazovalca ni dvoma, da je pri vsej vojujočih državah, brez izjeme, silno narasla želja za spoznani mir, in da postaja prepričanje, da bi moralo nadaljevanje krvave vojne spremeniti Evropo v razvaline in v položaj izčrpanosti, vedno večje. Tak položaj bi zbranjeval njen razvoj za cela desetletja, ne da bi bilo danonjamstvo, doseči s tem ono odločitev z orožjem, za katero sta stremili obe strani tekom štirih let, polnih strašnih žrtev, gorja in naporov.

Po kateri poti in kako pa je mogoče pripraviti pot sporazumu in ga končno doseči?

Ali je resen izgled, priti potom dosedanja razpravljanja o mirovnem vprašanju do tega cilja? Nimamo poguma, da bi pritrdiri zadnjemu vprašanju.

Dosedanja razpravljanja o mirovnem vprašanju.

Diskusija od ene javne tribune do druge, kot se je doslej vršila med državniki raznih dežel, je bila le vrsta monologov. Predvsem pa manjka neposrednosti. Govor in protigovor si nista bila v nikakršnji zvezi; govorniki so govorili brez medsebojnega ozira. Na drugi strani pa sta ji odvzemali možnost plodovitega razvoja javnost ter tla teh razpravljanj. Vse javne izjave te vrste so bile ovite v plašč zgovornosti, ki računa z učinkovanjem na veliko distanco in na mase. S tem pa se veča — zavestno ali nezavestno — presledek do nasprotnikovih nazorov, nastajajo nesporazumljiva, ki se ukorenijo, toda težko odstranijo, in se otežkoča svoboden, prirost razgovor. Vsaka izjava vodilnih državnikov je predmet strastne in pretiravane diskusije nepoklicanih elementov, še predvsem utegnejo odgovoriti nanjo pristojni organi nasprotne strani. Pa tudi odgovorni državniki sami so prisiljeni, da govorijo v visokem tonu in se strastno oklepajo ekstremnih stališč, to pa vsled skrbnosti, da ne bi ogrožali interese vojnega vodstva z neugodnim vplivanjem na razpoloženje v domovini in da ne bi predčasno izdali lastnih zadnjih namenov.

Ako naj se torej poizkuša preiskati, so-li dane za sporazumljenje, ki bi odvrnilo katastrofo samomorilitega nadaljevanja vojne, podlage, potem naj se na vsak način voli

Svoj namenjen ogovor sem pozabil, poljubil sem mu roko in odgovoril:

»Moj dragi oče! Jaz bi se rad poročil!«

»S kom?«

»S Pavlino Kagorsko!«

Tedaj je skočil s stola in zakričal:

»Kaj? Japlowiecki s Kagorsko?«

Pri tem so se zbulile njegove oči od jeze in to mi je vzel skoro ves pogum. Naslonjen na steno, sem mu mirno odgovoril:

»Saj Kagorski niso nič slabši kot Japlowiecki. Pavlin oče je bil vobče spoštovan mož!«

Moj oče je bil sedaj bled, sedaj rdeč od jeze in vplil:

»Prej me boš položil v grob, predno bi dovolil kaj takga!«

Stopil sem za korak naprej in ga prosil ponižno:

»Oče, rotim te, dovoli mi! Kajti jaz sem prisegel in prisegam tudi sedaj, da ne vzamem nobene druge kot Pavline!«

Ko sem hotel prijeti njegovo roko in mu pasti k njegovim nogam, me je sunil od sebe:

»Proč! Izpred mojih oči! Ti nepokorni sin!«

»Nobene druge kot Pavlino!« sem ponavljal zapuščajoč sobo.

(Dalje prih.)

druga metoda,

ki omogoči neposredno ustmeno razpravljanje med zastopniki vlad — in te med njimi.

Predmet takemu razpravljanju in medsebojnemu razjasnjenu naj ravno tako tvorijo nasprotuoči nazori posameznih vojujočih držav, kakor tudi splošna načela, ki naj služijo miru in bodočemu medsebojnemu razmerju držav kot podlaga in glede katerih naj se skuša najprej doseči spravo z izgledom na uspeh.

Kakor hitro bi bil dosežen sporazum v temeljnih principih, bi moralj v poteku razprav skušati, da jih konkretno uporabimo pri posameznih mirovnih vprašanjih in jih tako skušamo rešiti. Upajmo, da nobena vojujoča stranka ne bo imela pomisleka proti taki izmeni mnenj. Vojna naj se medtem ne prekine. Razgovori naj se zavlečejo le, v kolikor smatrajo udeležniki za potrebno. Za zastopane države zaradi tega ne utegnemo nastati nikakršne škode. Taka izmena mnenj bi morala biti mirovni stvari le v korist. Kar se prvič ne posreči, se utegne ponoviti, in v najslabšem slučaju se s tem pojasnijo nazori. Stara nesporazumljenja bi se dala odstraniti, mnoga nova spoznanja pridobiti, odprli bi se tokij zadržanega človeškega priateljstva, v čigar toploti bi ostalo ohraneno vse bistveno, dočim bi izginilo marsikako nasprotstvo, ki se mu danes prisloja še prekomeren pomen.

Po našem prepričanju so vsi vojujoči dolžni človeštvu, da skupno pretehtajo, ni-li sedaj po toliko letih požrtvovalnega, toda neodločnega boja, čigar ves potek kaže za sporazum, mogoče, da se napravi konec tej strašni vojni.

Predlog avstro-ogrsko vlade.

C. in kr. vlada bi zato predlagala vsem vladam vojujočih držav, da odpošloje k zaupnemu in neobveznemu razgovoru o temeljnih principih mirovnega sklepa v kraju neutralnega inozemstva in v bližnjem času — o čemer bi se bilo treba zediniti — delegate, ki bi bili pooblaščeni, da medsebojno naznajo mnenja svojih vlad o onih principih, da sprejmejo analogna sporočila kakor tudi izprosijo in izrečajo odkrite in prostodušne izjave o vseh onih točkah, ki potrebujejo preciznosti.

C. in kr. vlada se počašča prositi vladu..... potom naklonjenega posredovanja Vaše ekselence, da to sporočilo vladu..... naznani.

Govorniška konkurenca.

Državniki skono vseh vojujočih držav so postali zadnje dni res močno zgovorni. In ni prvič, da nam servirajo z tako obilico političnih govoranc. Zato ni nikakršen čudež, če vidijo nekaterniki v teh govorih naših državnikov javno izmenjavo idej, ki naj nas spravijo v prava pravcata mirovna pogajanja. Govorili so angleški, nemški in avstrijski državniki. Celo naš zunanj minister Burian si je privoščil mal govorniški polet ob dobri kapljici in polnih krožnikih, ki smo jih ponudili nemškim časnikarjem zato, da odnesejo domov najboljši utisk iz naše ljubljene domovine. In poslanici, ki jo je namenil Wilson ameriškemu delavstvu, je odgovoril koj nemški Vilhelm s posebnim govorom na nemško delavstvo. Zadnji govor, ki naj ga zabeležimo, je pa govor nemškega vice-kancelera Payerja. Torej polno dobre govorniške volje na raznih več ali manj javnih zborovanjih in pri dobro pogrnjenih mizah! Mi Avstrije dokazujemo s tem, do hočemo res demokratizirati naše ustavne inštitucije in se zato niti ne oziramo več na zastarela zastopstva, kakoršen je naš parlament in kakoršne so naše delegacije. Kjer so zbrani povabljeni zato, da samo poslušajo in odobravajo, je lepše in prijetnejše govoriti, kakor pred zastopniki, ki bi se utegnili predbrzniti, da izrazijo svojo nezadovoljnost z vsemi, kar so storile naše vlade. Navadno so naši ministri slabno govorili in še slabše delali. Te svoje častitljive navade se niso še odvadili. Vendar sreča časih koga pamet in pove kaj pametnega, dasi se ne namejava nikdar ravnati po svojih slučajno pametnih nazorih. Pred in ob Brest-Litovskem miru je nekaj mož, ki so imeli državna vodilna mesta, tudi govorilo kakor, da so sklenili mir s pametjo. Brest-Litovski mir je postal kljub temu slab. Kaj pomagajo torej pametni govorovi, če nimamo moči, da bi se po njih ravnali. Kdo naj verjamemo pametnim besedam, če ne sledi tem tudi pametna dejanja. Neukuo ljudstvo je pač mogoče zaslepiti. Toda državniki entente niso neukuo ljudstvo in zato jim ni dovolj, če izpregovori kdo izmed državnikov osrednjih velesil nekaj skromno-pametnih besed. Brest-Litovski in Bukareški mir sta povedala dovolj jasno, kaj se sme verjeti besedam in obljubam. Poleg tega si smejo ententini statisti z vso pravico misliti, da pri nas itak ne odločajo zlasti o zunanjih politiki državnikov in ljudska zastopstva, marveč naša visoka in mogočna oligarhija, ki plačuje državnike le zato, da ji služijo kot orodje in pa kot okrasek za javno mnenje.

Manj govoranc in več dobrih in pametnih dejanj, nekoliko manj diplomatske govorniške telovadbe in nekaj več odkritostnosti napram svojim in tujim narodom, bi prav konistilo nam in bi povzdignilo ugled osrednjih velesil. Predvsem je pa treba, da govore ljudje, ki so narodom odgovorni za svoje govore in za svoja dejanja in pa, da govore zaenkrat edinim opravčenim narodnim zastopnikom. Ljudje, ki ne marajo biti narodom odgovorni, naj drže jezik za zobni in naj bodo sploh veseli, da jih naredi niso še vrgli med staro šaro ali v muzeje zanimivih starin.

Naši ministri in kanclerjevi namestniki so pa tudi v drugih ozirih zelo modri. Splošna je zahteve po demokratizaciji. Domača ljudstva jo zahtevajo. Jo zahtevajo sebi v korist in pa ker vedo, da nas le demokratizacija naših notranjih ustrojev more približati miru. Gospod Hussarek se pa postavi na stališče kakor, da je to le trmasta zahteva ententnih vodilnih mož. Trpimo moralno in gmotno kakor da smo od boga zavrnjeni v večno peklenko življenje. Pa nas tolažijo, češ, saj se godi enako tudi našim nasprotnikom. Nam se bojda zdi, da ni naša zadeva reševati vprašanja naših nasprotnikov. Tam so že ljudje, ki se bodo zavzeli za svoje narode. Naši državniki naj se pomudijo pogledati jasno in brez predoskov v naše razmere in nič ne bo škodovalo njihovemu dobremu imenu, če bodo nehali gledati na domače nezadovoljneže kot na ententne pomagače. Kadars uredimo naše stvari tako, da ne bo več treba naredom, da se bore za vsakršno mrvo pravice in bomo jim dovolili, da si urede svoje medsebojne odnose kakor si mislijo, da je najbolje; s tem bomo vzeli povod ententi za vmešavanja v naša vprašanja in več bomo koristili miru nego z vsemi pojedinami in z vsemi govorancami proti ententi, ki imajo edino to dobro svojstvo, da kažejo javno vso v nebovpijočo nesposobnost naših državnikov. Poslušajte svoje narode in ne bo se vam treba braniti pred napadi.

Vojna poročila.**Avstrijsko vojno poročilo.**

D u n a j , 14. septembra. Uradno se razglaša: Na italijanskem bojišču so bili vzhodno Brete in na Monte Solarolo sovražni sunki zavrnjeni, pri San Dona ob Piavi pa se je Italijanom ponesrečil poskus prehoda na vzhodni breg reke. Na francoskem bojišču avstrogrske čete včeraj niso bile zapletene v veče boje. V Albaniji so naše čete severno kraja Bojani iztrgale sovražniku nekoliko z največjo trdovravnostjo branjenih pristav. V osvojenih pozicijah smo odbili ljudje, s pomočjo oklopnih avtomobilov izvedenih italijanskih protinapadov. Italijani so se umaknili v neredu. V gorovju Tomor smo razširili svoje te dni izvojevane uspehe z novimi pridobitvami.

D u n a j , 15. septembra. Uradno se razglaša: Na italijanskem bojišču zelo živahni artiljerijski boji, poizvedovalno in letalsko delovanje.

Bitka na zapadu.

B e r l i n , 14. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta in generala Boehna: Severno Bixschoote smo v obrambi pred sovražnim napadom vjeli veče število Angležev. V kanalskem odseku so se pri Moevresu in Havrincourtu razvili srditi boji. Delne napade na Gouzeaucourt severno Vermande in ob obeh straneh ceste Ham=St. Quentin smo zavrnili. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Napadi, katere je sovražnik popoldne izvedel med Ailetto in Aisno po srditem topniškem ognju, so se ponesrečili pred našimi črtami. Vzhodnopruski polki so proti večeru odbili ponovne napade. Med Aisno in Veslo artiljerijski boji. — Armadna skupina generala Gallwitz: Južno Ornesa in ob cesti Verdun-Etaine smo odbili sovražne sunke. Na bojni fronti med Cote Loraine in Mozelo je potekel dan brez večjih bojev. Sovražnik svojih napadov ni nadaljeval; pologoma se je približeval našim novim črtam.

B e r l i n , 15. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Ob obeh straneh kanala La Bassée smo zavrnili sovražne napade. Pri Havrincourtu so Angleži danes znova napadli. Prvi naval nas je potisnil na vzhodni rob kraja. Čez dan večkrat ponovljeni napadi so se zrušili v našem ognju. Po srditih večurnem artiljerijskem ognju so prešle naše divizije k protinapadu, v katerem smo sovražniku zopet iztrgali zavzete pozicije. Sov-

ražnik je imel v teh bojih ogromne izgube. Vjeли smo nad 100 Angležev. — Armadna skupina generala Boehna: Močnejši artiljerijski boji. Sovražni sunki ob potoku Quignon so bili zavrnjeni. Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Armada generala Carlowitza je bila med Ailetto in Aisno zopet v težkem boju. Po večurni topniški pripravi so Francozi zjutraj znova napadli z močnimi silami. Ob obeh straneh Ailette so jih odbili hanoveranski in brunšvški polki. Brandenburžani in gardni polki, ki so že devet dni stoje v boju, so tudi včeraj v bližinskem boju zavrnili ljudje francoske napade, ojačene s topniškim ognjem in minami. Sovražnik je izvedel sunek preko višin pri Lafauxu proti Allemontu. Naš protinapad je ustavil sovražnikovo prodiranje. Med Sancyjem se je sovražni naval zrušil pred našimi črtami. Južno Aisne so napadli francozi večinoma s senegalskimi zamorci med Revillonom in Romainom. Vkljub težkim izgubam, ki jih je imel dopoldne, je sovražnik v popoldanskih urah navel v novih napadih. Tudi ti napadi niso imeli uspeha. — Armadna skupina generala Gallwitz: Na obeh straneh ceste Verdun-Etaine so se ponesrečili sovražni napadi. Med Cotes Lorains in Mozelo manjši boji pred našimi novimi črtami. Sovražnik, ki se je posluževal oklopnih vozov, je bil zavrnjen. V zračnem boju smo sestrelili včeraj 9 sovražnih balonov in 46 letal.

B e r l i n , 15. septembra zvečer: Danes nobenih večjih bojev. Spopadi med Cotes Lorains in Mozelo so se nadaljevali.

Letalski napad na otroke v Piavi.

D u n a j , 14. septembra. Naši bojni letalci so 10. septembra od sovražnika zasedene otroke v Piavi dvakrat uspešno napadli z bombami in strojnimi puškami. Most, katerega je bil sovražnik napravil do otokov, so naši letalci z bombami razstrelili.

Nova angleška ofenziva.

R o t t e r d a m , 15. septembra. Vojni dopisniki nevtralnega časopisa sodijo, da se bodo morali Nemci še nadalje umikati. Pricačkovati je v kratkem tudi velike angleške ofenzive na severnem odseku fronte. Ententa razpolaga na fronti baje z 18.000 novimi oklepni vozovi. Nemci so uničili znane francoske rudokope v severni Franciji, ki so jih imeli doslej zasedene, kar se tolmači tako, da jih namenavajo opustiti.

Pred italijansko ofenzivo.

D u n a j , 15. septembra. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča, da je ob ugodnem vremenu na benečanski fronti vsako uro pričakovati velikega italijanskega napada.

Vesti iz Rusije.

Boljševiški Turkestan. M o s k v a , 14. septembra. »Izvestija«javlja: Prebivalstvo Turkestana je izključno na strani sovjetske oblasti.

Maksim Gorkij boljševik? Š t o c k h o l m , 14. septembra. Po poročilih petrogradskih listov se je pridružil Maksim Gorkij sedaj boljševikom. Komisariat za ljudsko vzgojo je sklenil z njim pogodbo, po kateri prevzame njegov literarni oddelek.

Boj za Petrograd. Kopenhagen, 14. septembra. »Erträbladet«poroča iz Petrograda, da so zavzeli protirevolucionarji po strašnem boju, ki je divjal 24 najvažnejše dele mesta. Na več krajinah trajala boj še dalje. Razrušenih je več kot 300 hiš. Ogenj se razširja. O usodi nevtralnih državljanov ni nič znanega. Po cestah ležijo kupi mrliečev.

Ruski socialisti ne smejo na londonsko konferenco. Š t o c k h o l m , 14. septembra. Angleška je zabranila ruskih socialistov, Akselrod in Rosanov, ki bivata v Štokholmu, potne liste za potovanje v London, kjer se prične dne 17. t. m. medzavezniška socialistična konferenca, dasiravno, sta oba vneta napisnika boljševikov. Zahranjenje potnih listov utemeljuje angleška vlada s tem, da Rusija ne prida več alijancem. Nameravana preselitev russkih delegatov v Švico je s tem nemogoča.

Boljševiki prodirajo. Kijev, 13. septembra. Kakor poroča ukrajinska brzjavna agencija, so prodrli boljševiki zapadno Zaricina do Dona. Pri Nižnji Čerskiji so se umaknili Kožaki na desni breg Dona.

Pretiententino gibanje v Rusiji. Peterburg, 13. septembra. Tukajšnje časopisje je silno sovražno razpoloženo proti prodiranju ententnih čet v severni Rusiji. »Oboroženi narod«

poroča o shodih, ki jih dan za dnem prirejajo formacije baltiškega brodovja ter delajo načrte, kako bi pregnali iz dežele francoske in angleške koparje. Glasom drugih časopisnih poročil so se vršila v soboto zvečer v Petrogradu številna delavska in vojaška zborovanja, v katerih so se sklepale protinentne resolucije. Komisar Lissovskij je označil Angleže kot mojstre goljufije in podkupljivosti.

Uspehi sovjetov. Stockholm, 14. septembra. Sovjetske čete so zavzeli Simbirsk. — O padcu Petrograda ni še nobenih poročil.

Politični pregled.

Parlamentarni položaj. Vsi trije odseki poslanske zbornice, ki so zborovali od pretečenega torka, so bili v petek odgovorni. Na nebu davčnih predlog se je pokazal teman oblak. Vzrok temu je razprava v obnovitvenem odseku, vsled katere so Poljaki zahtevali, naj se razprava o zemljiškem davku odloži. Nastala je majhna kriza glede davčnih predlogov.

Državni zbor se sklice početkom prihodnjega meseca na jesensko zasedanje. Imel bo menda le po dve seji na teden, tako da bo imel finančni odsek časa, da res se preostale ali nove davčne predlage. Finančni odsek je pozval vlado, da sestavi dotlej finančni načrt, ki ga zahtevajo stranke. Sklicanje zbornice pa je baje tudi odvisno od vnašnje-političnih dogodkov, ker se po ninenju parlamentarcev pripravljajo stvari, ki bodo odločilnega pomena.

Mirovni razgovori. Na dunajski borzi je bila v soboto razširjena vest, da so se že začela pregonačanja za mir, in sicer deloma v Švici, deloma na Holandskem.

Vinski davek. Kakor smo že poročali, je finančni odsek poslanske zbornice sprejel vladno predlogo o vinškem davku. Prvotno je bil določen enakomeren davčni postavek po 32 kron za vino in 8 kron za mošt. Ko se je proti temu dvignil hud boj in se je sklicala konferenca strokovnjakov, je vlada izpremenila davčni načrt tako, da se uvede odstotni davek na podlagi fakturne vrednosti. V tej obliki je predlogo odobril tudi finančni odsek.

Veleizdajniški proces v Kotoru. Poslanec dr. Soukup, ki se je vrnil iz Kotorja, je na seji Českega svaza poročal o svoji intervenciji v prilog obsojenim mornarjem. Sklenilo se je, da bo Česky svaz v tej zadevi nastopil pri vojnem in domobrancem ministru. Poslanec dr. Soukupu so izrekli zahtovo za njegovo požrtvovalnost.

Kaj naj nam da Ukrajina. Ker je meseca aprila laškega leta z Ukrajino sklenjena pogodba že potekla, so centralne države pred kratkim sklenile z Ukrajino novo pogodbo za gospodarsko leto 1918/19. Po novi pogodbi dobe centralne države 35 odstotkov ukrajinske žetve. Do decembra 1918 dobavi Ukrajina centralnim državam 40 milijonov pudov, to je približno 6 in pol milijona meterskih stotov žita, potem do 15. junija 75 milijonov pudov, to je 12 milijonov meterskih stotov. Žito se bo dobavljalo po maksimalni ceni, ki je določena za Ukrajino. Razum tega dobavi Ukrajina centralnim državam 400.000 meterskih stotov sladkorja po 100 rubljev. Ukrajina bo dobavila baje še 11 milijonov pudov živine, 300.000 ovac, 2.000.000 komadov peratnine, 65.000 stotov speha, 9768 stotov surovega masla in sira in 2500 vagonov jajec.

Rusija in Ukrajina. »Golos Kijeva« je izvedel iz zanesljivega vira, da je sedaj podana možnost za sporazum med ukrajinsko in rusko mirovno delegacijo v vseh spornih vprašanjih. Delegati so se zedinili za srednjo pot, ki zadovoljuje obe strani.

Novo nizozemsko ministrstvo. Po krizi, ki je trajala dva meseca, se je sestavila na Nizozemskem vlada. Ministrski predsednik je Ruys de Beerenbrouk. Zunanjji minister je Warmbeek, župan v Haagu, ki se naslanja na entento.

Boj za Alzacijo-Lorenco. Iz Washingtona se potrujuje poročilo, da nameravajo ameriške čete osvojiti Alzacijo-Lorenco ter jo podariti Franciji. Ameriške čete so zasedle odsek Alzacijo-Lorenco ter tudi že pričele ofenzivo, da izpolnijo, kar je Wilson obljubil Franciji. Dosedati način, da mešajo ameriške čete med evropske, se je opustil. Amerikanci se bodo bojevali v lastnih velikih formacijah.

Podkancler v. Payer o miru. K zadnjemu govoru nemškega podkanclerja pravi »Arb.-Ztg.«: Optimisti, ki menijo, da mir že zori, ne utegnejo imeti prav. Govore sicer mnogo o miru in govore razumljiveje in spravljeve kakor pred nekaj meseci. Toda do pogojev, brez katerih mir ni mogoč, manjka še prav mnogo! Od mnogih mirovnih govorov najnovejšega časa ni tega nobeden takoj jasno pokazal kakor govor g. v. Payerja. Podkancler zastopa v nemškem državnem vodstvu večino nemškega državnega zbora: ta je takorekoč zastopnik nemške demokracije. Kako hoče torej skleniti mir? Na zahodu, na jugu, v kolonijah, naj se obnovi stanje kakršno je bilo pred vojno; na vzhodu pa naj ostane pri brestlitovski in bukareški pogodbi, nameravana »priklopitev« »obrebnih narodov« se naj uresniči. Ta

predlog je Wilson že pred petimi meseci označil kot nevzprejemljiv; ali ga bo ententa sedaj, ki se sedaj čuti krepkejo kot takrat, sprejela? Gospod dr. Solf je pred malo tedni namigaval, da bi bili pripravljeni se glede vzhodnega vprašanja sporazumi; gospod Payer pa pravi sedaj osorno, da so ta vprašanja rešena, vzhodne briga entento nič več. Če je to zadnja beseda sedanjega nemškega državnega vodstva, potem moramo nade, ki jih je zbudil Solfov govor, zopet opustiti. Toda ali je to tudi želja in volja večine nemškega državnega zbora, ki je poslala g. v. Payerja v državino vodstvo?

Anglija gradi nove tanke. Angleški municipalni minister je na nekem delavskem zborovanju naznani, da se sedaj gradi na Angleškem več tisoč tankov. Po splošnem naziranju vojaških kritikov je mogoče izvojevati zmago zaveznikov le na podlagi industrijske premoči.

Vojni cilji Amerike. Ameriški delavski voditelj Gompers je v Edinburgu govoril o ameriških vojnih ciljih ter naglašal, da je treba nadaljevati vojno, kakor je tudi krvava, do zmagovitega konca. V resnici ne gre več za vojno v pravem pomenu besede, marveč za pravice človeštva. Nemci — je rekel Gompers — morajo najprej razbiti »kaiserizem«, sicer bodo to storili zavezniki na njej.

Dnevne vesti.

K stanovanjskemu vprašanju. Pišejo nam: V Ljubljani pomanjkuje stanovanj, tako vedno slišimo. Na drugi strani pa se pripravljuje, da mnogi hišni gospodarji nočejo več oddati stanovanj, češ, da jih bodo rabil zase. Ali magistrat ne more v tem oziru nič pomagati — ali je brez moči? — Op. ur. K temu priponinjam, da je treba vsako prazno stanovanje, če kdo za nje zve, naznaniti magistratu, ki bo potem vse potrebo ukrenil.

Ljubljanski občinski svet ima v torek, dne 17. t. m. ob 6 zvečer svojo redno sejo.

Kako gospodari vlada. »Bohemia« poroča: V nemških krogih je vzbudilo poročilo, ki ga je podal predsednik subkomiteja odbora za obnovitev porušenih krajev, tikoče se gospodarstva v državnih in fondnih gozdovih, veliko pozornost. Subkomite je bil ustanovljen 18. julija t. l. in je ugotovil, da je bilo oddano od ministrstva poljedelskega v letih 1915—1918 vse sekanje drva v državnih in fondnih gozdovih v Galiciji posameznim firmam in to za ceno odgovarjajočo razmeram pred vojsko in od teh tvrdki je morala kupovati država les, ki ga je potrebovala za obnovljenje, zopet nazaj za desetkrat do petnajstkrat višje cene. In tudi prebivalstvo je bilo prisiljeno, da je kupovalo drva, ki jih je država tako poceni prodala za petdesetkrat in sedemdesetkrat višje cene. Tako je bil prodan n. pr. kubični meter stavbnega lesa od poljedelskega ministrstva za 15—23 kron in potem je postal pri centrali za obnovljenje čez 200 kron. Trgovci so dobili drva od ministrstva za 3 K do 4 K 50 vin. en meter in so jih prodajali prebivalstvu za 150—200 K meter. In ker se gre tu za letno producijo 480.000 m³ stavbnega lesa in 520.000 m³ drva za kurjavo ter to le v Galiciji in ker so vse te pogodbe veljavne za dolgo časa, večinoma za deset let, je bila okradena država pri tem, če ne všejetemo onega oderušta, ki ga je utrpel civilno prebivalstvo, za cele pol milijarde kron, posebno zato, ker ni uporabljala lesa naravnost za obnovitev porušenih hiš, ampak ga je prodajala še trgovcem, od katerih je bila prišljena ga kupovati zopet za drag denar nazaj. To poročilo je naravnost uničoča kritika državnega gospodarstva, ki pomaga s takim gospodarjenjem vojnemu oderuštu.

Nezgoda v Gruberjevem prekopu v Ljubljani. Včeraj sta se vozila po Gruberjevem prekopu s čolnom čolnčerka g. Zana, mesarja v Ljubljani in enoletni prostovoljcem. Deroča voda ju je zanesla proti zatvornici. Klicala sta na pomoč, toda zaveslati nista mogla k bregu, da bi bili ujeli čoln. Čoln se je zaletel v zatvornico in se razbil. Ponesrečenca sta utonila. Enaka nezgoda bi se bila skoraj pripetila že tudi prej isti dan.

»Škandal.« Piše nam delavec: Prav je, da ste ožigosali nepotrebne nemške vpise bank; opozarjam Vas še na to, da je v Laibacher Zeitung tudi c. kr. obrtna šola, ki ji je ravnatelj bivši dež. poslanec Šubic, oznanila pričetek šolskega leta le n e m š k o, kakor bi se za to šolo zanimali edino — Nemci. »Kdor zaničuje se sam, je podlaga tujčevi peti...« Ja, ti narodnjaki...

Delniška glavnica »Jadranske banke.« Upravni svet »Jadranske banke« v Ljubljani je sklenil povišati svojo delniško glavnico od 20.000.000 na 30.000.000.

Umrl je v Ljubljani trgovec z usnjem v Prešernovi ulici, g. Karl Seunig.

Kongres strokovnih organizacij za Primorsko se bo vršil v Trstu dne 3. novembra t. l. Dnevni red: Konstituiranje, poročila, organizacija in agitacija, kmetiška organizacija, delavstvo po vojni.

Pričožbeni komisija v Gradeu je priznala rudarjem Koflaškega revirja 75 odstotkov zvišanje plač.

Kdaj je rabiti »böhmisch« ozioroma »tschechisch.« Ministrski predsednik je izdal podrejenim uradom navodilo, kdaj simejo rabiti besedi »böhmisch« in kdaj »tschechisch«. Prvi naziv se sime rabiti tedaj, kadar je to zakonito določeno, sicer pa le v geografskem zmislu. Za označbo narodnosti naj se rabi beseda »tschechisch«.

More se stradati, a zvest treba biti. Od tega načela se naša višja sodišča ne dajo odvrniti. Poizkusni nižjih, ki služijo v zakonskih zadevah bolj parmeti kakor pa dozdevno aprobirani morali, se ne upoštevajo, kakor kaže naslednji slučaj: Zavarovalni zastopnik Josip H. je vložil proti svoji ženi Mariji tožbo za ločitev zakona, ker je ta tekom njegove večletne odsotnosti živila z nekim drugim možem v skupnem gospodinjstvu. Kriva je tedaj preloma zakona. Žena je to potrdila, pač pa izjavila, da ji ni preostajalo drugega, ker jo je mož zapustil; pogrešali so ga celih sedem let in je zapustil njo ter otroke v največji revščini. Mož, s katerim sedaj živi, skrbi zanjo in za otroke, kar njen soprog ni storil sedem let. Ločitvi zakona se ne upira, zahteva pa jo iz edine krivde moža radi hudo zapustitve. Sicer je pa tudi mož kriv zakonomlostva. Deželno sodišče je izreklo ločitev zakona iz edine krivde moža. V razlogih se glasi: »Že leta mož na noben način ni izpolnjeval svojih dolžnosti, temveč jih je celo najgršje oskrnul. S tem je zapravil tudi pravico, da bi mogel računati na dolžnosti žene, katerim se je očividno že leta odrekel, kajti za več let se je izgubil in se ni brigal za ženo in otroke. Ako je žena ob takih razmerah pričela razmerje, ki ji je bilo tudi v materialnem oziru nadomestilo za zakon, tedaj to obnašanje ni nikakva krivda, temveč provzročeno je po početju moža. Višje sodišče pa se je izreklo za ločitev iz krivde obeli delov in utemeljevalo to s tem, da zakonomlostvo moževno ne opravičuje zakonomorstva žene. Zakonomorstvo moževno ni nikako prosto pismo za ženo. Vsak del je zvezan drugemu, da varuje zakonsko zvestobo. Celo to, da se kdaj odreče zakonski zvestobi, ne more izzvati nikakega učinka, ker bi moglo biti nekaj nemoralčnega. Da se žena nahaja v prisilnem položaju, v katerega jo je spravil mož vsled hudo zapustitve, in začne drugo razmerje, samo to ne more opravičiti oskrunjene zakonske zvestobe. Najvišji sodni dvor reviziji ni ustregel, ker sta primorana med še ne razveljavljeno zakonsko skupnostjo oba dela do zakonske zvestobe in ni dovoljeno, da bi se zakonska zveza odpravila v kakršnem sibodi razmerju.«

Ogoljufani deček. 15letni Maks Briljer je prišel v Zagreb, da nakupi masti. Na Jelačičevem (živilskem) trgu se je seznanil z dvema vojakoma, ki sta ga odvedla na Kaptol in mu dejala, da lahko dobi masti, samo 1000 kron mora dati kupnine naprej. Deček se je dal prestipiti in izročil vojakoma 1000 kron, nakar sta ta dva odšla. Deček je javil vso zadevo policiji. Ko se je drugi dan hotel zopet odpeljati iz Zagreba, je spoznal na kolodvornem enega omenjenih vojakov ter poklical stražnika, ki je odvedel vojaka v zapor.

Grškokatoliška cerkev in celibat. Levoški škof je naznani v svojem listu, da se bodo ukrepile v svrhu povzdigne duhovskega stana v grškokatoliški cerkvi odredbe, ki bodo šle za tem, da se uvede v cerkvi celibat. Cela začeva je zbudila precej vznemirjenja in protesta. Duhovniško odposlanstvo je opozorilo škofa, naj popusti v svojih zahtevah in odredbah.

Preoblečena žena — volunka. Obmejna straža v Modrejovu R. (Poljsko) je prijela nedavno moža, ki je prhajal iz avstrijskega na nemško okupirano ozemlje. Ugotovili so, da je mož preoblečena žena, katero so prijeli še po ostrem boju. Ko so jo hoteli prijeti, je potegnila hitro revolver in ustrelila na vojaka, ki ga ni zdale. Ko je to videla, je potegnila bodalo ter se zabodla v trebuh. Težko ranjeno so prepeljali v bolnišnico v Sosnovicah. Pri preškavi so našli pri njej karte domovskega premogovnega revirja, sifrirane zapiske, sedem pasov, bodalo, revolver in 125.000 mark. Trde, da gre za volunko.

Zopet železniška nesreča. Iz Amsterdama poročajo, da je skočil amsterdamski brzovlak na zadnji postaji pred tem mestom s tira, pri čemer je bilo 40 oseb mrtvih in 100 do 150 poškodovanih.

Nakup turkestanske bombaže. Evropski trgovski družbi se je posrečilo, da je nakupila v Turkestalu velike množine bombaže. Nakupljeni bombaž ima vrednost do 60 milijonov kron. Blago bodo prepeljali v Evropo preko Črnega morja. Odpošiljatev utegne prijeti v Budimpešto tekom dveh tednov.

Koleră v Odesi. V Odesi se je pričela širiti kolera. Doslej je ugotovljenih 230 slučajev te bolezni iz različnih delov mesta.

— Razno. Izšla je nova naredba vojnega ministrstva, veljavna od 1. t. m., ki podaja popolnoma nove odredbe glede študijskih dopustov. Vse stare naredbe so odslej neveljavne. Dopuste bodo zelo omejili. — »Temps« poroča, da je bil imenovan rudar Godfrey Jones iz avstralske province New South Wales, ki je stopil leta 1914, kot prostovoljec v angleško armado, za brigadnega generala. Star je 36 let in je odlikovan z najvišjimi redovi. — Trindvajset berlinskih redakcij je izdalo 25. avgusta skupen oklic na naročnike, s katerim zdražujejo radi vednega naraščanja papirja, cene svojim listom. — Dunajska presojevalnica cen, oddelek B, je razglasila, da se sme prodajati v trgovini na drobno moški klobuk: mehak, druge vrste za 43 kron 50 vin., mehak, prve vrste 52 kron 50 vin., »Velur« klobuk tretje vrste 46 kron 50 vin., druge vrste 52 kron 50 vin. Torej ne ostane nam nič drugega, kot hoditi brez klobukov. — »Milit. Korr.« poroča, da so zmanjšali z ozirom na pomanjkanje tobaka od 1. avgusta t. l. množino cigaret, ki jih dobe vojaki na 8 kosov, gažistom na 20 kosov dnevno. Pa vendar bi bilo to več kot pri civilistih: vojaki še tega ne dobe... — Na Dunaju so zaprli v zadnjem času prostovoljno gostilničarji 600 gostiljen. Prisiljeni so bili baje radi pomanjkanja mesa in moke. — Bavarsko vojno ministrstvo sporoča: V smodnjišnicu v Thansanu je bila te dni eksplozija, o katere vzrokih še niso na jasem. Razen stvarne škode je zahtevala tudi nekaj človeških žrtev. Ker ne povedo koliko, jih bo gotovo veliko...?

Iz stranke.

Okraina konferanca za idrijsko-logaški politični okraj se bo vršila v nedeljo, dne 29. septembra t. l. ob 9. dopoldne v salonu gosp. Kunca v Logatcu z dnevnim redom:

1. Poročilo o stanju socialističnih organizacij: a) politične in gospodarske, poroča sodrug I. Straus; b) strokovne, poroča sodrug P. Treven; c) izobraževalne, poroča sodrug A. Bajt.
2. Organizacija in taktika, poroča sodr. Petajan.
3. Politični položaj, poroča sodrug Ant. Kristan.
4. Tisk, poroča sodr. Petajan.
5. Stanje občinskih aprovizacij, poroča sodr. I. Straus.
6. Slučajnosti.

Za tiskovni sklad »Napreja« so darovali: Sodr. J. Trojer iz Tržiča 10 K 50 vin., J. Vrhovec iz Most 1 K, Vrhovec J., Gradec 10 K, sodr. Marčič nabral na okrajni konferenci na Jesenicah 64 K 30 vin., Koleks Ivan, Ljubljana 1 K 50, nabранo na shodu južnih železničarjev v Ljubljani 35 K 80 vin. — Skupaj 123 K 10 vin. — Prej izkazanih 1560 K 61 vin. — Skupaj torej 1683 K 71 vin. — Vsem darovalcem lepa hvala!

Zadnje vesti.

Avstro-Ogrska mirovna ponudba.

Dunaj, 15. septembra. Vest o avstro-ogrski mirovni ponudbi se je sinoči hitro razširila po mestu in je dosegla takoj v parlament. Vest je vzbudila povsod največjo pozornost. Presenetilo je dejstvo, da je storila ta korak avstro-ogrsko vlada sama; povsod pa prevladuje mnenje, da je to storila v sporazumu z Nemčijo. Preteklo pa bo brez dvoma delj časa, predno bodo druge države odgovorile. Dotlej bo vojna trajala dalje. V parlamentu se je izražalo zadoščenje, da baš naša monarhija vodi vso akcijo.

Parlament in finančni načrt.

Dunaj, 14. septembra. Sklicanje parlamenta, ki je bilo dogovorjeno za dan 1. oktobra, se preloži najbrže na poznejši čas, da se finančnemu ministrstvu omogoči, da pravočasno izdela in ob sestanku zbornice predloži od finančnega odseka zahtevani finančni načrt. Od načina, kako bo parlament sprejel finančni načrt, bo odvisno, ali finančni minister baron Wimmer ostane na svojem mestu ali pa poda demisijo.

Delegacie.

Dunaj, 15. septembra. Nekateri odseki avstrijske delegacije, zlasti armadni odsek, bodo sklicani še tekom

meseca septembra za nekoliko sej. Plenum delegacije se sestane, čim bodo odseki pripravili dovolj delovnega gradiva.

Delitev češke deželne upravne komisije.

Praga, 15. septembra. Predsednik češke deželne upravne komisije grof Schönborn je pozvan na Dunaj. Naredba glede razdelitve upravne komisije se razglasí še pred 1. oktobrom.

Praga, 15. septembra. »Večer« poroča, da je predsednik deželne upravne komisije grof Schönborn podal demisijo.

Grof Tisza v Zagrebu.

Zagreb, 15. septembra. Voditelj večne ogrske poslanske zbornice grof Tisza je prispel v Zagreb. Konferriral je danes z banom pl. Mihalovičem, podbanom dr. Kriškovičem, s poslancem grofom Kulmerjem in dr. Dušanom Popovičem. Ogrsko časopisje pravi, da se hoče grof Tisza osredno prepričati o razpoloženju na Hrvatskem. Iz Zagreba odpotuje Tisza v Bosno.

Brezmesni tenen na Češkem.

Praga, 15. septembra. »Venkov« poroča, da se na Češkem v najkrajšem času uvedejo brezmesni tedni; prvi brezmesni tenen bo že meseca oktobra, v novembru pa po dva. Zato pa baje dobi prebivalstvo polno odmero kruha in moke.

Borba za mir v Italiji.

Milan, 15. septembra. Rimski dopisnik »Stampa« objavlja sedaj besedilo z ogromno večino glasov sprejetje resolucije kongresa italijanske socialistične stranke. Resolucija odobrava delovanje strankinega vodstva, graja pa njeno preveliko toleranco napram izvestnim organizacijam in osebam. Glede strankinega glasila »Avanti« izjavlja, da je v vojnem času vzorno vršil svojo nalog, parlamentarna frakcija pa se ni držala sklepov prejšnjih kongresov vkljub zahtevi po odločnejši opoziciji nasproti vojni. Resolucija obžaluje Turatijev govor in njegove posledice za solidaritet skupine. Parlamentarna skupina se pozivlje, naj se strogo ravna po volji stranke. Strankinemu vodstvu se naroča, naj kontrolira postopanje skupine in naj izključi iz stranke one poslance, ki bi se pregrešili proti disciplini. Ta resolucija je bila s 14.095 glasov sprejeta.

Ministrski svet v Madridu.

Zenica, 15. septembra. Kakor poroča Reuterjev urad iz Madrixa, odpotujeta kralj Alfonz in vnanji minister Dato danes iz San Sebastiana v Madrid. Kralj sam bo predsedoval ministrskemu svetu, ki se vrši v pondeljek. Ministrski svet bo razpravljal o vnanjih zadevah, zlasti o sporu z Nemčijo.

Skandinavska delavska konferenca.

Kodanj, 15. septembra. Skandinavska delavska konferenca v Kodanju je včeraj končala svoja posvetovanja. Konferenca je sprejela resolucijo, naj se skuša čim prej odstraniti vse diference, ki so med vojno nastale med delavskimi organizacijami, ter utrditi zopet mednarodne odnose delavstva.

Lloyd George obolel.

London, 14. septembra. Reuterjev urad poroča: Ministrski predsednik Lloyd George je obolel na influenc s hudo mrzlico. Boli ga vrat in je moral ostati v postelji. Vsled ministrove bolezni so se morali prekiniti vsi politični razgovori.

Bivša carica ni umorjena.

Stockholm, 15. septembra. Petrograška agentura poroča: Ljudski komisar za vnanje zadeve, Ciceron, izjavlja, da so po časopisu razširjene vesti o umoru bivše carice neresnične.

Wilson proti stavkujočim delavcem.

Washington, 14. septembra. Predsednik Wilson je stavkujočim delavcem v strojarnah bridgeportskih zagrozil, da jih za eno leto izključi od dela in jim odvzame oprstitev od vojne službe, če se tako ne vrnejo na delo.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petajan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI »NAPREJA«

--- V LJUBLJANI ---

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Frančiškanska ul. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavezco.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipija. — Litografija.

Prazne zaboje

velike in male

prodaja po zmerni ceni

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico, skladisče v Šiški, Kološvorska cesta.

F. Batje

GORICA - LJUBLJANA - Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svečilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

SIGORIN STENICE

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna, pri upanju (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko. Glavne prodaje v Ljubljani: v drogerijah Anton Kanc in B. Čvančara (Adrija) ter v lekarnah Gabrijel Piccoli, Dunajska cesta in M. R. Sušnik, Marijin trg.

— Delniška glavnica —
K 10,000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovница c. kr. avstr. razredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. ē. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fondi okroglo K 2,000,000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprobacijske kredite.